

การสร้างสมดุลในการทำงานและการดำรงชีวิต (Work life balance)

บรรยายพิเศษโดย

ศาสตราจารย์ ดร.สุชวีร์ สุวรรณสวัสดิ์

อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

การสร้าง Work Life Balance

ต้องรู้ก่อนว่าชีวิตในโลกปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร ปัจจุบันคนเป็นหุ่นยนต์กันหมดแล้ว ตื่นนอนเหมือนกดปุ่มเพื่อไปทำงาน กลับบ้านถ้าผิดเวลา รถก็ติด ชีวิตในวันนี้แตกต่างจากสิบปีหรือยี่สิบปีก่อน สถานการณ์ทุกวันนี้ รุมเร้าด้วยความเปลี่ยนแปลง สิ่งแวดล้อมที่ไม่สามารถกำหนดได้ ทำให้ชีวิตเราเปลี่ยนไป วันนี้เราอยู่อย่างเดิมคงไม่ได้ ประเทศจำเป็นต้องพัฒนา โดยเฉพาะการศึกษา ทุกคนที่อยู่ในสำนักงานศาลยุติธรรม แม้จะถือว่าเป็นคนคุณภาพอยู่แล้ว แต่ก็ยังต้องเปลี่ยน ถ้าไม่เปลี่ยนก็เท่ากับแพ้ หรือสูญพันธุ์ไปเลย ยกตัวอย่างบริษัท Kodak Nokia หรือ Motorola ที่สูญหายไปเพราะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่โลกยุคดิจิทัล เป็นโลกยุคหักศอก เป็นโลกขอล Disruption เป็นโลกยุคทำลายล้างแล้วเกิดขึ้นใหม่ ชีวิตของคนทำงาน ในสำนักงานศาลยุติธรรม ทุกคนล้วนแล้วแต่มีความรับผิดชอบ ที่ต้องทำงานให้ทันยุคหักศอก

ตัวผมเองก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน

ตัวอย่างเช่น ในขณะที่ผมสอนวิชาฯ หนึ่ง นักศึกษาสามารถหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้ทันที และดูการสอนล่วงหน้าหรือย้อนหลัง ในวิชาเดียวกับที่ผมสอนได้เลย อาชีพของผมถูกทำลายโดยสมบูรณ์แบบ ผมจึงต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้ดึงดูดความสนใจจากนักศึกษา เพื่อแข่งกับคอมพิวเตอร์ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกอย่าง ผมขอยกตัวอย่างคลิปวิดีโอที่ผมไปร้องเพลงแร็ปในวันปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ ซึ่งถูกแชร์ในสื่อสังคมออนไลน์และมีผู้เข้าไปชมมากกว่า 3 ล้านวิวภายในเวลาไม่ถึงสัปดาห์ ผมเปลี่ยนรูปแบบการปฐมนิเทศนักศึกษาแบบเดิมๆ ให้นำสนใจให้นักศึกษาเข้าใจเข้าถึงได้ ผมถือว่าเป็นหน้าที่ที่จะทำ ทุกคนต้องปรับตัวแม้แต่ครูอย่างผม ผลที่ได้รับในวันนั้น คือ นักศึกษาชอบ และตั้งใจฟัง โอวาทของผม และยิ่งไปกว่านั้น ความตั้งใจในการปรับตัว เข้าใจ เข้าถึงได้ สุดท้ายก็ทำให้ตัวผมมีความสุขในที่ทำงาน เมื่อได้รับความสนใจมาก ก็ยิ่งภูมิใจ ผมพยายามทำให้สถานศึกษาที่ดูน่าเบื่อ ให้เป็นที่ๆ น่าสนุก และสามารถสอดแทรกความรู้เข้าไปได้ด้วย นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างอีกหลายๆ ตัวอย่างในความพยายามเปลี่ยนแปลงรูปแบบการศึกษาในสถาบันการศึกษาขอผมเพื่อแข่งขัน และให้ทัดเทียมกับการศึกษาขอต่างประเทศ

จากตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าสังคมเรียกร้องการเปลี่ยนแปลง เรียกร้องอะไรที่เห็นถึงการเข้าถึง ตั้งใจจริงในการเปลี่ยนแปลง เป็นหน้าที่ที่ไม่ได้ระบุในเอกสารสัญญา หรือที่เจ้านายเราสั่ง เป็นหน้าที่ที่เราจะต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงขอโลกยุคหักศอก เพราะฉะนั้นในที่ทำงาน ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน สำนักงานศาลยุติธรรม มหาวิทยาลัย องค์กรเอกชน สิ่งสำคัญที่สุดก็คือการที่งานต้องปรับตัวเอง ให้ทันคนรุ่นใหม่ที่เก่งกว่าเรามีความรู้มากกว่าเรา แม้ความอดทนอาจจะไม่มาก ซึ่งหลายคนอาจต่อต้านเพราะคิดว่าการเปลี่ยนแปลงคือทุกข์ แต่สำหรับผมคิดว่า Work Life Balance คือ การปรับตัวอย่างมีความสุข การให้ การสร้างคุณค่าในองค์กร การสร้างคุณค่าให้ตัวเอง การที่ได้เรียนรู้ ได้พัฒนา ไม่ใช่การมีความสุขจากการอยู่นิ่ง

สิ่งสำคัญในการสร้างคุณค่าของตัวเองและผู้อื่นในองค์กรในสังคมของเรา

Leadership ซึ่งหมายถึง ภาวะผู้นำที่อยู่กับทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในหน้าที่ไหนก็ตาม มีภาวะความเป็นผู้นำทั้งหมด เพราะผู้นำต้องตัดสินใจ ยกตัวอย่าง John F. Kennedy อดีตประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาที่ผ่านการเลือกตั้งด้วยอายุน้อยที่สุดและอยู่ในภาวะกดดันมากที่สุดจากการขยายอำนาจของสหภาพโซเวียตและการมีชัยเหนือสหรัฐอเมริกาเรื่องอวกาศ ซึ่งสหรัฐอเมริกาในขณะนั้นจะเป็นหรือตายก็ได้ John F. Kennedy เป็นคนหนึ่งที่ทำ Work Life Balance ได้ดี มีความสุขในชีวิต เป็นนักเขียน สนุกกับชีวิต มี Personal Life ที่น่าสนใจ แต่หน้าที่ไม่เคยเสีย ซึ่งครั้งหนึ่ง เขาได้กล่าววิสัยทัศน์ในเวลาประเทศต้องการภาวะการเป็นผู้นำ ต้องการเอาชนะสหภาพโซเวียต ผมขอสรุปใจความสำคัญให้ฟังว่า “ในวันนั้น เขาตั้งเป้าหมายจะไปดวงจันทร์ และต้องไปภายใน 10 ปี ซึ่งมันไม่ง่าย มันยากแต่การไปก็เพื่อมวลมนุษยชาติ” ซึ่งถือว่าเป็นวาทะเปลี่ยนแปลงโลก และในที่สุดเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 1969 Neil Armstrong และ Buzz Aldrin ก็ไปดวงจันทร์ได้สำเร็จ จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าผู้นำที่ดีที่สุด ต้องมีเป้าหมายชัดเจน วิสัยทัศน์เหนือกว่า เวลาชัดเจนและรับผิดชอบ เพราะฉะนั้นเราทุกคนไม่ว่าจะเรียนจบอะไรมา ก็ต้องมี Leadership ของความมุ่งมั่นไปด้วยกัน และความรับผิดชอบที่ต้องทำสิ่งยาก ไม่ใช่ทำสิ่งง่าย

สิ่งหนึ่งที่บั่นทอนจิตใจที่สุดในองค์กร ในชีวิตการทำงาน

ก็คือ วัฒนธรรมองค์กร ที่หลายคนบอกว่าเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ผมแนะนำให้เราปรับทัศนคติในแง่บวกว่า วัฒนธรรมองค์กรสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เพียงแค่ยากมาก ผมขอยกตัวอย่างชีวิตของผม ที่ผ่านความผิดหวังมาแล้วครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ก็สามารถเปลี่ยนแปลงตัวเองและประสบความสำเร็จได้ ความสำเร็จนั้นก่อร่างสร้างตัวจากความผิดหวังทั้งสิ้น ความผิดหวังคือส่วนผสมที่ดีที่สุดของความความสำเร็จ ผมไม่ใช่คนเก่ง แต่เป็นคนมีความอดทน มุ่งมั่น และสนุกกับชีวิตในทุกสถานการณ์

สุดท้ายให้ข้อคิดว่า

ในเมืองไทยไม่ได้ขาดแคลนทรัพยากร แต่ขาดหัวใจของความเป็นนักสู้ หรือทัศนคติ (Attitude) ที่เป็นบวก ที่บอกว่าทุกอย่างเป็นไปได้ ที่บอกว่าความทุกข์หรือความล้มเหลวนั้นเป็นส่วนผสมที่มีคุณค่าที่สุดสำหรับการประสบความสำเร็จ สำหรับความเป็นมนุษย์ คนที่มององค์กร มองชีวิตว่าทุกข์เหลือเกิน รู้หรือไม่ว่ามีคนที่ถูกยกย่องว่าเรามากมหาศาล ความทุกข์ของเราที่เกิดขึ้น อาจจะไม่ใช่ความทุกข์แท้ๆ ก็ได้ ทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ที่ทัศนคติ อยู่ที่ตัวของเรา ถ้ามีทัศนคติที่เป็นบวก ความทุกข์ก็คือความสุข ความล้มเหลวก็คือส่วนประกอบของความสำเร็จได้ ทุกที่ที่ท้อยากเย็นแค่ไหน ก็ยังมีรอยยิ้ม ถ้าเริ่มมีทัศนคติที่เป็นบวก ก็จะรู้สึกชีวิตเป็นชีวิตแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นชีวิตที่มีสีสัน ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นสิ่งเข้ามาเติมเต็มชีวิต

ที่มาข้อมูล : การบรรยายพิเศษในหัวข้อ “การสร้างสมดุลในการทำงานและการดำรงชีวิต (Work Life Balance)” โดย ศาสตราจารย์ ดร.สุชัยวีร์ สุวรรณสวัสดิ์ อธิการบดีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้โครงการนำร่องพัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Access Learning) ครั้งที่ 10/2561 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2561 ณ ห้องประชุมใหญ่ สำนักงานศาลยุติธรรม ชั้น 12 อาคารศาลอาญา ถนนรัชดาภิเษก กรุงเทพฯ